

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ЛЬВІВСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ІМ. АНДРЕЯ КРУПІНСЬКОГО
SWISS TROPICAL AND PUBLIC HEALTH INSTITUTE (ШВЕЙЦАРІЯ)
UNIVERSITY OF BASEL FACULTY OF MEDICINE INSTITUTE OF NURSING SCIENCE
(ШВЕЙЦАРІЯ)
KATOLICKI UNIWERSYTET LUBELSKI JANA PAWŁA II ПОЛЬЩА)

ЗА ПІДТРИМКИ УКРАЇНО-ШВЕЙЦАРСЬКОГО
ПРОЄКТУ «РОЗВИТОК МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В
УКРАЇНІ»

МАТЕРІАЛИ

**МІЖНАРОДНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ МЕДИКО-БІОЛОГІЧНИХ НАУК

16 травня 2024 року

Львів
Видавництво Львівської політехніки
2024

УДК 573.2: 573.6
61.001.89.13-027.22
Т 11

Редколегія

- Оксана Стоколос-Ворончук** – проректор з наукової роботи, канд.філ.наук, доцент;
Олена Ігнашук - координаторка з медичної освіти україно-швейцарського проєкту "Розвиток медичної освіти";
Федорик В.М. – завідувач навчально-методичного відділу, кандидат філософських наук, доцент.

*Рекомендувала до друку вчена рада КЗВО ЛОР
«Львівська медична академія ім. А.Крупинського»,
(протокол № 10 від 24.04.2024 р.)*

Т 11 Матеріали Міжнародної студентської науково-практичної конференції «Теоретичні та прикладні аспекти фундаментальних медико-біологічних наук» (м. Львів, 16 травня 2024 р.). – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2024. – 504 с..
ISBN 978-966-941-934-7

У збірнику тез вміщено матеріали Міжнародної студентської науково-практичної конференції «Теоретичні та прикладні аспекти фундаментальних медико-біологічних наук».

Для студентів, викладачів, аспірантів та молодих науковців.

**УДК 573.2: 573.6
61.001.89.13-027.22**

Відповідальна за друк: Сопнева Н. Б.

Відповідальність за зміст і оформлення матеріалів несуть автори та наукові керівники.

ISBN 978-966-941-934-7

© КЗВО ЛОР «Львівська медична академія ім. А. Крупинського», 2024
© Національний університет «Львівська політехніка», 2024

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Співголови:

Юрій Кривко – ректор Академії, д-р мед. наук, професор, академік НАН ВО України.

Мартін Рааб – директор україно-швейцарського проєкту «Розвиток медичної освіти», Швейцарський інститут тропічного і громадського здоров'я, м.Олшвел, Швейцарія

Заступники голови:

Оксана Стоколос-Ворончук – проректор з наукової роботи, канд. філ. наук, доцент;

Юрій Согуйко – проректор з міжнародних зв'язків та розвитку, канд. мед. наук, доцент;

Надія Сопнева – завідувач кафедри фундаментальних дисциплін, канд. пед. наук, доцент;

Анастасія Шегедин – голова Студентського наукового товариства, магістрантка.

Члени оргкомітету:

Олена Ігнащук – координаторка з медичної освіти україно-швейцарського проєкту "Розвиток медичної освіти";

Іванна Лучаківська – канд. іст. наук, доцент, координатор з польсько-українських питань Жешувського університету;

Лариса Сойка – проректор з навчальної та методичної роботи, канд. хім. наук, доцент;

Наталія Юристовська – проректор з виховної роботи, канд. з держуправління (доктор філософії), доцент;

Роксолана Неділько – завідувач кафедри внутрішньої медицини та управління охороною здоров'я, канд. наук з держуправління (доктор філософії), доцент;

Ореста Клонцак – керівник відділу по роботі з іноземними громадянами, канд. пед. наук, доцент;

Оксана Яремчук – викладач кафедри внутрішньої медицини та управління охороною здоров'я, канд. наук з держуправління (доктор філософії);

Наталія Дуб – декан факультету № 2, канд. з держуправління (доктор філософії);

Оксана Денека – керівник наукового сектору студентського самоврядування, магістрантка;

Роксолана Мочурад – голова студентського самоврядування Академії, студентка II курсу;

Ярослав Гаєвський – голова студентського самоврядування факультету № 2, студент IV курсу.

ЗМІСТ

Секція МЕДИЧНА ОСВІТА

Захра Арбаїн, Тимків І.С. Training for foreign citizens: life challenges during war	12
Борова В.І., Засанська Г.М. Сучасна вища освіта в умовах війни та місце мотивації до навчання в сучасній медичній освіті	14
Демчук Я.О., Ільницький В.О., Тимків І.В. Проблеми навчання студента-медика в умовах війни.....	20
Коновал Л.В., Лозинська С.О. Організація якісних умов освіти студентам-медикам в умовах воєнного часу	22
Мацько Д.Р., Неділько Р.В. Сучасні виклики і завдання для медичного персоналу у цивільній медицині в часи війни.	29
Петришин М.М., Ліщук Р.М., Рик Т.М. Стрес та його вплив на життєстійкість українців.....	36
Філяк В.І., Близнюк М.В. Вплив війни на медичну освіту: виклики, які постають перед викладачами і студентами	44
Шведа Г.П., Любінець Л.А. Ментальне здоров'я і особистісна тривожність.....	47
Шевчук В.Я., Древіко І.В. Психологічні особливості прояву тривожності у студентів в умовах війни	53
Шегедин А.С., Безкоровайна У.Ю. Освіта з урахуванням конфлікту: концепт та підходи.....	57

Секція

СІМЕЙНА МЕДИЦИНА ТА МЕДСЕСТРИНСТВО

MD Danish Arzoo, Deeksharaj Akela, K.S. Burdeyna ,Nazarova, L.V.Burdeyna Prevalence of pharmacological adherence in patients with cardiological and pulmonological diseases	62
Peter Veliyil Anson, Areekkara Rajendran Abhinav, Zadoretska I.V. Enhancing intensive care unit practices: the role of nursing education in diagnosis and doctor orintation	64
Дрофіч О.Т., Неділько Р.В. Превентивні міри щодо запобігання розвитку захворювання на цукровий діабет, роль сестри/брата медичних у профілактиці цукрового діабету	67
Дубас Ю.І., Яремчук О.В. Еволюція розвитку первинної ланки охорони здоров'я України, роль сестри /брата медичних.....	72

Єлманова А.В., Ярошенко В.К., Ярошенко В.К., Стоколос-Ворончук О.О. Психологічні передумови сімейних конфліктів та їх запобігання за участі сімейної сестри.....	78
Калужна Г.П., Проць Т.А. Особливості психологічної реабілітації учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни.....	83
Круліковська І.О., Салижин Т.І. Роль вітаміну d та фізичних вправ у лікуванні helicobacter pylori асоційованого гастриту	88
Липська В.Ю., Сікорака Л.А. Сучасний стан телемедичних послуг в Україні	92
Максименко Т.М., Дуб Н.Є., Антоненко Ю. О. Впровадження інноваційних підходів до медсестринської діяльності при наданні кардіологічної допомоги.....	100
Марченко Н.О., Безкоровайна У.Ю. Порівняльний аналіз ролі медсестринського управління у забезпеченні ефективності та якості медичної діагностики в Україні та за кордоном	107
Матиянка Т.М., Яремчук О. В. Інфекційні хвороби та вакцинація. Виклики сьогодення.....	112
Немирська А. А., Жадинський А. М. Роль медичної сестри у застосуванні рентгенендоваскулярних технологій у лікуванні хворих на цукровий діабет із гнійно-некротичними ураженнями нижніх кінцівок	117
Николайчук В.Ю., Николайчук Х.Я. Підліткова шкіра та паління: чи є зв'язок?	123
Ніконенко Д. В., Котуль І. О. Вагітність та пологи під час війни.....	126
Парфенюк М.О., Квас О.В. Роль практичної підготовки студентів-медиків на підвищення ефективності симуляційного навчання.....	132
Пилипів О. В., Андрієшин У.В., Салижин Т.І. Оцінка якості життя у пацієнтів хворих на хронічний пієлонефрит на фоні цукрового діабету.....	136
Піддубна І.А., Безкоровайна У.Ю. Аналіз задоволення потреб пацієнта в медсестринському процесі: зарубіжний та український досвід.....	139
Розман М.В., Паканич Ю.М., Дельва Ю.В. Гіперурикемія як предиктор розвитку метаболічних порушень, серцево-судинних і ниркових захворювань	145

Станіславська І.В., Попович Н.О., Гвоздецька Г.С. Порівняльний аналіз вмісту вітаміну d у вагітних із блюванням вагітних та у жінок із фізіологічним перебігом I триместру вагітності	147
Талій І. Й., Машура Г. Ю. Особливості захворювань шлунку серед військовослужбовців.....	152
Чорна Н, М., Войтенко Т.О. Вплив астеничного стану та інтернальності на ментальне здоров'я студентської молоді	158
Шопа Ю.П., Юристовська Н.Я. Емпатія – історичні аспекти та її роль у медсестринстві.....	165
Юрцунь Ю.М., Неділько Р.В. Актуальні виклики у медицині. Туберкульоз	170

Секція

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Neelankavil J.J., Sushko O.O. Influence of selenium citrate on the hormonal balance of rats with experimentally induced hypothyroidism	178
Khatuntsev O., Gnatyuk V. Pathogenetic aspects of neurodegenerative diseases	181
Levkovych V., Stashkiv O. Application of natural zeolites in medicine	188
Polishchuk V., Khatuntseva S. Biology of neurodegenerative diseases: search for new approaches to prevent their occurrence	192
Абабілова С.О., Лещук С.Є. Психологічний стан студентів в Україні під час війни	198
Білинська О.В., Панкевич М.С. Групи крові та їхній вплив на схильність до хвороб	202
Болотник О. А., Жадинський А. М. Застосування rgr та prf в комплексному лікуванні трофічних виразок та ран нижніх кінцівок, що тривало не загоюються.....	207
Васильєва Я.С., Ізіринська Ю.Р. Вплив радіації на імунну систему: від генеалогічних перспектив до заходів захисту	212
Винник Є.Р., Матвієнко А. В., Маруш І. В. Клітинні механізми лейкемій	216
Грицишин Л.М., Попович Ю. І. Морфофункціональний стан печінки та її гемомікроциркуляторного русла в інтактних статевозрілих щурів самців.....	219
Денека О.Б., Сопнєва Н.Б., Федорик В.М. Роль фундаментальних дисциплін у формуванні загальних та фахових компетентностей при підготовці студентів-медиків	224

Дмитерко О.І., Леськів Г.М., Мойсеєнко Н.М. Роль запалення в розвитку травматично оптичної нейропатії	233
Дьяков М.О., Трегуб П.О., Федорик В.М. Війна та регіональні відмінності рівня стресу студентів.....	237
Зионг Т.Т., Кузнецова М.О. Обізнаність здобувачів вищої освіти щодо впливу кави на розвиток хвороби Альцгеймера.....	241
Ізіринська Ю.Р., Коваленко В.В., Нанотехнології та засоби індивідуального захисту від covid-19.....	246
Кириченко М.О., Криворотенко Р.І., Обухова О.А., Лукавенко І.М. Аналіз частоти алельних варіантів поліморфізму rs7975232 гена vdr у хворих з проліферативною доброякісною дисплазією молочної залози	251
Кіріцева О.А., Хатунцева С.М. Напруженість імунітету до sars-cov-2 у ВПО в м. Запоріжжя.....	253
Кореневич Х.Я., Сидор О.К. Стан лісів в Україні – як одна з найбільших екологічних проблем сьогодення	259
Коркоц А.Б., Прилуцький С.П. Клінічні особливості дегенерації нервової системи викликаних холерогенним токсином у пацієнтів дитячого віку.....	264
Лапан О.В., Щурко М.М. Патолофізіологічне значення глікованого гемоглобіну при порушенні вуглеводного обміну	267
Лутай А.В., Опрелянська Г.Г. Дендритні клітини, як ключові активатори адаптивної імунної відповіді	270
Мандзій Л.Р., Бобяк Ю.О., Ястребова О.С. Дирофіляріоз: патогенез та клінічна презентація захворювання у людини	276
Марочканич А., Чайковська Г.С. Рідкісний синдром хромосомної патології у дитини неонатального періоду.....	284
Нечаєва Є.О., Кудрявцева Т.О. Дослідження розповсюдження деяких орфанних захворювань в Україні	290
Окунь М.В., Дрогомирецька З.І. Методики і техніки смугування хромосом для дослідження каріотичних аномалій та створення більш повних генетичний карт	294
Пекар М.О., Чучман Р.І., Коротка В.О. Використання систем штучного інтелекту в імплантації	300
Пекар М.О., Корейба А.А., Панкевич М.С. Діагностика спадкових захворювань за фенотипом людини	305

ДЬЯКОВ М. О.
студент, Харківський
національний медичний університет

Наукові керівники:

ТРЕГУБ П. О.
доктор філософії, доцент
Харківський національний
медичний університет

ФЕДОРИК В.М.
к. філос. н., доцент
Львівська медична академія
імені Андрея Крупинського

ВІЙНА ТА РЕГІОНАЛЬНІ ВІДМІННОСТІ РІВНЯ СТРЕСУ СТУДЕНТІВ

Вступ. З початком повномасштабної фази українсько-російської війни все населення України так чи інакше зазнало певного стресу. Влучання ракет були зареєстровані в усіх великих містах, у когось на війну пішли близькі, хтось втратив домівку – все це зумовило зростання рівня напруженості. Втім, з часом ситуація на фронті змінювалась і регіони, які раніше були більш «гарячими», з часом зазнавали менших ударів, інші ж, навпаки, продовжують бути небезпечними через високу інтенсивність обстрілів.

У свою чергу, стрес, особливо постійний, може призводити до цілого ряду проблем зі здоров'ям, як, наприклад, збільшення ризику розвитку захворювань серцево-судинної системи, проблем із зайвою вагою, що в першу чергу пов'язано із довгостроковим виробленням кортизолу [1, с. 101; 2, с. 741]. Окрім цього, постійне напруження також перевантажує нервову систему, що може заважати роботі, навчанню та навіть повсякденній активності. Також стрес може впливати на запальні процеси в організмі, зокрема, викликати загострення запальних захворювань кишківника та бути одним з факторів розвитку стеатозу печінки [3, с. 2823-2838; 4, с. 795]. Дослідження на тему впливу війни на дезадаптації активно проводились в Україні починаючи із початку війни у 2014 році. Їх результати показали, що війна призводить до значного психічного виснаження й погіршення продуктивності населення (причому, як комбатантів, так і цивільних) [5, с. 78-82].

За мету нашого дослідження ми поставили вивчення рівня стресу студентів в залежності від віддаленості їх місця проживання до лінії бойових дій, оскільки наближеність до лінії фронту має прямо впливати на напруженість людей.

Дослідження проводилось наприкінці весни та протягом літа 2023 року. За цей період від обстрілів сильніше потерпали східні регіони (переважно місто Харків через його наближеність до кордону з РФ). Також удари наносились по південних регіонах, з метою знищення українського зерна після виходу РФ із «Зернової угоди». А ще від періодичних обстрілів потерпала столиця – Київ.

Дослідження проводилось методом анонімного онлайн-опитування студентів віком від 16 років за допомогою сервісу «Google forms». Оцінка рівня тривожності визначалась тестом Спілбергера-Ханіна, в якому респонденту пропонуються питання стосовно його відчуттів з різними варіантами відповідей, а далі, за спеціальною формулою, вираховується загальний рівень тривожності. За результатами підрахунку цієї формули надається числова оцінка рівня стресу у балах, де 0-30 балів відповідає низькому рівню тривожності, 31-45 – помірному, а більше 45+ – високому [6, С. 98-103].

Нами були опитані студенти з різних регіонів України (Схід – Харківська, Донецька, Луганська області; Захід – Рівненська, Хмельницька, Чернівецька, Тернопільська, Волинська, Львівська, Івано-Франківська, Закарпатська; Північ – Київська, Сумська, Чернігівська, Житомирська; Південь – Херсонська, АР Крим, Запорізька, Миколаївська, Одеська; Центр – Полтавська, Дніпропетровська, Кіровоградська, Черкаська, Вінницька) та за кордоном. За кількістю обстрілів нами було створено дві вибірки – умовно «безпечні» (Захід, Центр, за кордоном) та умовно «небезпечні» (Північ, Схід, Південь). Під час розподілу регіонів за шкалою «безпечні – небезпечні» враховувалась поточна частота обстрілів, частота обстрілів в минулому, кількість повітряних тривог та наближеність до лінії фронту, або кордону з РФ.

Результати дослідження. За даними опитування, вибірка із умовно безпечних регіонів складалась із 164 опитаних, із небезпечних – 92. Серед студентів із безпечних регіонів низький рівень стресу був наявний у 7 респондентів (4,27%), помірний у 58 (35,37%), а високий у 99 (60,37%). Середній рівень – 48,3%.

У вибірці студентів із небезпечних регіонів низький рівень стресу мав 1 опитаний (1,09%), помірний мали 27 (29,35%), а високий 64 (69,57%) опитаних. Середній рівень – 50,3%.

Результати також показали варіювання рівня тривожності: найменший показник за шкалою Спілбергера-Ханіна був 23 бали (респондент за кордоном), найбільший – 74 бали (респондент на Півночі). Вочевидь, на результати опитування, окрім воєнних факторів, могли вплинути і певні особисті переживання та проблеми, які неможливо врахувати через анонімність опитування. Втім, беззаперечно, що навіть при цій умові наявність додаткового стресу, пов'язаного з війною, буде погіршувати психоемоційний стан та відобразиться на загальному вигляді опитування.

Примітним та оптимістичним є той факт, що, не дивлячись на значне варіювання відповідей стосовно особистих переживань стресу (наприклад, 60,2% часто або майже завжди намагається уникати складнощів, в той час як 62,5% майже завжди або часто відчують себе у безпеці), переважна більшість опитаних (а саме 75,4%) вважають себе врівноваженою людиною, що дає підставу сподіватись на їх адекватну реакцію на навколишні події та поліпшення результатів в майбутньому.

Обговорення та висновки. За результатами дослідження ми бачимо варіювання рівня тривожності, що свідчить про важливість та різноманітність індивідуальної реакції на оточуючі події. Найвірогідніше, велике значення відіграє особистий досвід респондента та його навички щодо подолання кризових ситуацій. Ми також бачимо певну різницю у збільшенні рівня стресу в порівнянні «безпечний регіон – небезпечний» (у небезпечних було на 3,18% менше респондентів з низьким рівнем тривожності, на 6,02% менше респондентів з помірним рівнем та на 9,2% більше із високим). Хоч ця різниця і наявна, втім, очевидно, що рівень тривожності досить високий і для умовно безпечних регіонів, що пояснюється тим, що війна так чи інакше зачіпає кожного. Збільшення рівня стресу у безпечних регіонах, в свою чергу, пояснюється більшою кількістю обстрілів, повітряних тривог, руйнувань. Мешканці цих міст мали певний період адаптації впродовж ходу війни і зміни тактичної та стратегічної обстановки, але, результати показують, що ця відмінність у сприйнятті все ще присутня.

ЛІТЕРАТУРА

1. Celano CM, Daunis DJ, Lokko HN, Campbell KA, Huffman JC. Anxiety Disorders and Cardiovascular Disease. *Curr Psychiatry Rep.* 2016 Nov; 18 (11):101. doi: 10.1007/s11920-016-0739-5. PMID: 27671918; PMCID: PMC5149447. С. 101
2. Banerjee A, Sarkhel S, Sarkar R, Dhali GK. Anxiety and Depression in Irritable Bowel Syndrome. *Indian J Psychol Med.* 2017 Nov-Dec; 39 (6):741-745. doi: 10.4103/IJPSYM.IJPSYM_46_17. PMID: 29284804; PMCID: PMC5733421. С. 741-745
3. Schneider, Kai Markus et al. “The enteric nervous system relays psychological stress to intestinal inflammation.” *Cell* vol. 186, 13 (2023): 2823-2838.e20. doi:10.1016/j.cell.2023.05.001 С. 2823-2838
4. Demori I, Grasselli E. The Role of the Stress Response in Metabolic Dysfunction-Associated Fatty Liver Disease: A Psychoneuroendocrineimmunology-Based Perspective. *Nutrients.* 2023; 15(3):795 С. 795
5. М. В. Маркова, Г. С. Росінський. Порухення здоров`я сім`ї демобілізованих військовослужбовців – учасників АТО: психопатологічний,

психологічний, психосоціальний і сімейний виміри проблеми. Український вісник психоневрології, 2018, том 26 С 78-82.

6. Батаршев А. В. Базові психологічні властивості та самовизначення особистості: Практичний посібник з психологічної діагностики, СПб.: «Речь», 2005. С. 98-103

АНОТАЦІЯ

На сьогоднішній день Україна більш як два роки потерпає від повномасштабного вторгнення Російської Федерації. Постійний стрес, пов'язаний з цим, не може не впливати на стан здоров'я населення. В своїй роботі ми вирішили дослідити як географічна локалізація студентів (в залежності від близькості до лінії фронту, кордону чи частоти обстрілів) впливає на стан їхнього щоденного психічного напруження. Результати показали, що ті студенти, регіони яких найбільше потерпають від обстрілів, мають вищі показники стресу. Втім, ця різниця була не надто великою, що підтверджує факт негативного впливу війни на населення країни загалом, а не тільки прифронтових регіонів.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: стрес, війна, напруженість, студенти.

RESUME

To date, Ukraine has been suffering from a full-scale invasion of the Russian Federation for more than two years. The constant stress associated with this cannot but affect the health of the population. In our work, we decided to investigate how the geographical localization of students (depending on the proximity to the front line, the border or the frequency of shelling) affects the state of their daily mental stress. The results showed that those students whose regions are most affected by shelling have slightly higher stress scores. However, this difference was not too significant, which confirms the fact of the negative impact of the war on the population of the country in general, and not only on the frontline regions.

KEYWORDS: stress, war, pressure, students.